

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 6 juni 2006

[Klicka här för utskriftsvänlig pdf-fil](#)
[Läs mer om fotboll på idrottsforum.org](#)

Ny revolution inom dansk fotboll

Johan Erichs

MeraMedia

Vi svenskar är inte lite kaxiga över att vara enda nordiska deltagarland i sommarens Fussball Fest. Mest saknade grannen är väl kanske trots allt Danmark, som med sin gladfotboll och sina roliganer hade ett antal framgångsrika turneringar av VM- och EM-valör, och satte något av en ny standard för nordeuropeisk fotboll. Så vad är det som har hänt? Den frågan har Johan Erichs ställt sig; den frågan har också ett stort antal besvikna danska fotbollsfans ställt sig; den frågan har danske förbundskaptenen Morten Olsen (bilden) ställt sig. Erichs, svensk ekonomi- och fotbollsjournalist med utsikt över Danmark, sökte svaren på frågan, och kunde konstatera dels en rejäl formsvacka för danska elitspelare, dels att det danska förbundet försummat att stimulera den så viktiga återväxten. Morten Olsen såg detta han också, och nu ska det bli ändring, bland annat genom att förbundskaptenen fått långtgående befogenheter att lägga sig i all dansk fotboll ända ner till knattentivån.

Danmark står över fotbolls-VM. Även om det smärtar en genuint fotbollsintresserad befolkning så kan det vara nyttigt för Danmark med en mästerskaps-paus. Det är nämligen gnissel i talangfabriken. Men omstruktureringen är påbörjad och den styrs ändå ned på knattentivå av förbundskaptenen Morten Olsen

Danmark fantastiska mästerskapssvit bryts i samband med Tysklands-VM. Fem raka mästerskapsslutspel är varken mer eller mindre än en lysande prestation av ett land med ett invånarantal på drygt fem miljoner. Ett par fantastiska årgångar har för alltid skrivit sig in i en fotbollshistoria, och utmärks förutom av rent resultatmässiga prestationer också av attraktion, individuell profilering och kreativ fotboll. Mästerskapen 1984, 1986, 1992, 1998 är gedigna och underhållande kapitel när den danska fotbollshistorien summeras.

Det borde vara dags igen för en ny slagkraftig årgång men omvälvningen i fotbollsvärlden med allt tydligare ekonomiskt fokus, kortsiktigare framgångsintressen och en allt starkare jakt på omedelbar exponering har lett till minskad satsning på det för ett litet land så viktiga arbetet att skapa förutsättningar för att entusiasmera, spåra och utveckla talanger.

Inga framträdande roller

Tiden när danska landslagsspelare i samband med den hemmalandskamp som av tradition varje år spelas i början av sommaren, och som i regel ofta avslutade den gångna fotbollssäsongen, kunde jämföra sina olika nyvunna mästarmedaljer från olika ligor är förbi. De enda landslagsspelare som efter den nyligen avslutade säsongen kunde visa upp mästartecknen är de från danska mästarklubben FC København.

Successivt har danska landslagsspelare på grund av ringa prestationer tvingats att lämna klubbar som tillhör elitskiktet i Europa för att hamna i klubbar en eller par nivåer under det internationell toppskiktet. Detta har successivt undergrävt den dynamik som formats utifrån det starka kollektiv som landslagshemvändande framgångsrika individer kunna bidra med. Att någon spelare i det danska landslaget förr inte var ordinarie i sitt klubbtag var ytterst sällsynt. Under senare år har det blivit allt vanligare att landslagsledningen tvingats att bortse från i landslaget tidigare bofasta spelare allt eftersom de blivit petade från sina klubbtag eller flyttat till klubbtag som är långt från nationella framgångar. Dansk fotboll är inte längre den eviga talangfabriken där teknik prioriterats före fysik och en snygg dribbling alltid hyllats mer än effektiv press på bollhållaren.

Krav på satsning

Morten Olsen har varit dansk förbundskapten sedan hösten 2000. Som ett mantra har han upprepat bristen på nya talanger och avsaknaden av talangutveckling inom dansk fotboll. Därför ställde han inför de senaste kontraktsförhandlingarna om en förlängning av sitt uppdrag med DBU, Dansk Boldspil Union, kravet på att han ända ned i knatteåldern skulle ges möjlighet att påverka träning och utveckling.

Olsen är själv formad under epoken på 70-80-talet där talangfulla danskar tidigt i karriären sögs upp av internationella toppklubbar, talanger som formats och fostrats av en inhemsk fotbollsrörelse nästan helt utan konkurrens av andra idrottsgrenar. Talanger som tidigt utvecklats till internationellt ryktbara och meriterade spelare och som vid sina besök i hemlandet troget betalade tillbaka till dansk fotboll genom framgångsrika prestationer i landslaget. Förekomsten av talang, spelintellekt, spontanitet och överraskande spelmoment övertrumpade många gånger styrkan i kollektiva spelsystem i dåtidens danska landslag.

DBU accepterade till slut Morten Olsens krav på att arbetet med att fostra talanger ska löpa som en ”röd tråd” genom all organiserad fotbollsverksamhet ned till lägsta barnnivå.

Anpassning

Syftet med talangprogrammet är att lansera en helhetslösning för barn – och ungdomsfotbollen. Upplägget är att vända upp och ned på det traditionella sättet att tänka och spela fotboll. Konkreta tillvägagångssättet enligt följande:

- Slut med turneringar
- Slut med att fokusera på resultat.
- Slut med att locka barn under 12 år från en klubb till en annan.
- Slut med att små barn ska spela på stora fotbollsplaner.
- Slut med tränare som bara fokuserar på resultat.
- Slut med att skilja kamrater från varandra i fotbollsklubben.
- Slut med störande rop och uppmaningar från föräldrar och tränare på sidlinjen.

Fotbollen på barn- och ungdomsnivå ska anpassas till spelarnas egna premisser. Bollens vikt och storlek ska anpassas till spelarnas ålder. Spelplanen ska anpassas efter spelarnas ålder genom att barn kring fem år ska spela på en plan 10x15 meter och med ett så lågt antal spelare som tre per lag

Traditioner ifrågasätts

Dansk fotboll ska på allvar göra upp med de traditioner som antas tynga fotbollens utveckling.

Förändringsarbetet ska implementeras i alla relevanta målgrupper kring barn- och ungdomsfotbollen: ledare, domare,

klubbarna som helhet och inte minst barnen och ungdomarna själva samt föräldrarna.

Den traditionella matchformen med enskilda matcher för barn under 10 år avskaffas och ersätts av mini-arrangemang med flera matcher och fokus på upplevelsen och inte på vare sig resultat eller placering.

Även träningsmetoder står inför en stor förändring. Alla träningsmoment inom barnfotbollen ska utföras med boll, träningen ska genomföras på till ytan begränsade mindre områden med många bollberöringar. Målen ska i storlek och mått anpassas till spelarnas ålder.

Tydlighet mot målet

Morten Olsen underströk i samband med lanseringen av den omfattande satsningen att ungdomstränarna är den viktigaste gruppen för att nå ut till med den nya handlingsplanen. Samtliga barn- och ungdomstränare bjuds regelbundet in till träffar med Morten Olsen och U/17-landslagstränaren, Glen Riddersholm. Morten Olsen understryker vikten av att skapa en tydlighet inom dansk fotboll, att tränare oavsett på vilken nivå de verkar, ska inspirera och motivera spelare samt utbilda dem till att var förutsättningslösa i sitt uppträdande och arbete med begreppet "spelintelligens" i handhavandet med spelarna i motsats till systemprioriterande tränare och föräldrar som redan på en låg utvecklingsnivå vill styra och begränsa spelarnas frihet som individer.

På både kort och lång sikt kan talangsatsningen innebära en vitaliserande injektion för dansk fotboll i allmänhet och landslagsfotboll i synnerhet.

Passion för fotboll

Den riktning som Morten Olsen pekar ut och det innehåll han deklarerar för att främja talangutvecklingen kan få en avgörande betydelse för dansk fotbolls framtid och internationella framgång.

Med Olsens bakgrund som spelare under 80-talet i det danska nästan sägenomspunna "dynamitholdet" till dagens position som landslagstränare med en nästan minutiös systemputsning inriktad på offensiv och bollkontrollerande speluppbyggnad, vet han bättre än någon annan vad som krävs för att åstadkomma en dynamik och en kontinuitet inom talangutvecklingen.

Att en förbundskapten på det sätt som Morten Olsen gjort markerar ett ansvarstagande för den långsiktiga talangutvecklingen inom det egna landets fotboll, vittnar om en inställning till uppdraget, väsentligt skild från de kommersiella drivkrafter som alltmer styr både klubb- och landslagsfotboll, som är driven av passionen för fotboll som spel, dess utveckling och av drivkraften att pröva och ta tillvara den potential som finns hos varje ung fotbollsspelare.

Copyright © Johan Erichs 2006